

N 17/1956.

LAGUTSKOTTETS betänkande N 17/1956 över landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om socialhjälp på Åland. (N 10/1956)

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet behandlat och får för landstinget värdsammast framhålla följande:

Föreliggande lagförslag innehåller flera från den tidigare landskapslagstiftningen avvikande allmänna principer, för vilka landskapsstyrelsen närmare redogjort i sin motivering till framställningen. Dessa avvikelser äro måhända icke i alla avseenden väl lämpade för förhållandena inom landskapet, i det att av dem kan följa mera betungande ekonomiska konsekvenser för landskapets kommuner än för kommunerna i riket, men då landskapet ur compensationssynpunkt i allra högsta grad är beroende av rikets lagstiftning, synes det icke kunna undvikas att landskapslagstiftningen bygges på samma principer, som godtagits i rikets lag. I anseende härtill och då lagförslaget onekligen i många hänseenden är betingat av förhållandenas utveckling och ägnat att fylla ofta påyrkade reformbehov, kan framställningen i huvudsak förordas.

I framställningen säges, att lagförslaget bygger på rikets av riksdagen antagna nya sociallag, som är godkänd av Republikens President, men ännu icke publicerad i rikets författningssamling. Vid ärendets behandling har utskottet icke haft tillgång till densamma. Utskottet har haft till hands endast regeringspropositionen av den 17 december 1954 och lag- och ekonomiutskottets däröver avgivna betänkande av den 18 november 1955 jämte tillhörande reservationer samt erfarit, att stora utskottet ej föreslagit några ändringar i nämnda betänkande och att riksdagens svar på propositionen skulle givits på basen av lag- och ekonomiutskottets förslag. Allt detta har icke kunnat kontrolleras till följd av att postförbindelserna med Helsingfors varit avbrutna, men då ärendet är brådskande och borde slutbehandlas vid den pågående landstingssessionen, har utskottet betjänat sig av det material, som funnits att tillgå, och förlitat sig på riktigheten av uppgifter, som erhållits i telefon. Stora utskottet kommer emellertid att någon av de närmaste dagarna hava tillgång till det tryck, som lagutskottet ej kunnat disponera.

Ifråga om lagtexten göres följande uttalanden och sakliga ändringsförslag:

§ 5. Utskottsmedlemmen Lindroth har ansett hela paragrafen betydelselös ur arbetstagarens synpunkt, sådan den är avfattad i förslaget. Den kunde enligt hans uppfattning dock få stå kvar, ifall orden "eller ge-

nom makes eller barns omvårdnad" strykes från mom. 1. Utskottets övriga medlemmar hava godkänt lagrummet i oförändrad lydelse. Det torde överensstämma med riksdagens beslut.

§ 7. Detta lagrum är ägnat att ingiva stora betänkligheter, i det att ersättning för socialhjälp, som utgått åt i kommun tillfälligt vistande person, icke kan utkrävas från hans hemkommun. Landskapets kommuner komma utan tvivel att i praktiken bliva försatta i ett betydligt sämre läge än tidigare, i det att kommunerna här på grund av den stora tillströmningen av tillfälliga arbetssökande, som kunna falla socialvården till last, icke kunna räkna med den utjämning av utgifterna, med vilken man kalkylerat i det inbördes förhållandet mellan rikets kommuner. De möjligheter till ersättning, om vilka stadgas i 43 § mom. 1 punkterna 2 och 3 och som kunna grundas på den i 7 § nämnda anstaltsvården, synas icke komma att bereda kommunerna tillräcklig kompensation för deras utgifter, men innebära dock en viss gardering. Emellertid synes landstinget icke kunna undgå att godkänna lagrummet, som är en av hörnstenarna i det system, den nya sociallagstiftningen bygger på.

§ 31 mom. 2. På tredje raden i detta moment har efter ordet "sjukhus" tillagts orden "sanatorium eller annan sjukvårdsanstalt". Dessa ord ha möjligen av förbiseende bortfallit, men böra fogas till texten för åstadkommande av konformitet med rikslagen.

§ 43 mom. 2. har förtydligats genom omstilisering.

§ 52. Regeringens proposition, i denna del omfattad av lag- och ekonomiuskottet, innehåller ett mom. 3, som enligt utskottets uppfattning bör intagas jämväl i landskapets lag. Kompetenshinder synes icke föreligga, då fråga är om ett ordagrant upptagande i landskapslagen av ett stadgande ur motsvarande rikslag.

§ 54. Utskottet har enats om att låta mom. 1 stå kvar oförändrat i av landskapsstyrelsen föreslagen ordalydelse, som sammanfaller med rikslagens motsvarande stadgande, emedan utskottet förutsätter att i föreståndarens reglemente skall intagas föreskrift om skyldighet att föra dagbok över disciplinära bestraffningar. Sådan dagbok kan hava sin stora betydelse såväl för direktionen som inspektionsmyndigheterna, vilka med ledning av densamma kunna bilda sig en uppfattning om, i vilken utsträckning disciplinära åtgärder behövt tillgripas för att upprätthålla ordningen i kommunalhem eller vårdanstalt och under vilka former de disciplinära bestraffningarna förekommit.

§ 60. Från förslaget har utelämnats mom. 1 i rikslagens motsvarande paragraf. Stadgandet saknar visserligen för närvarande praktisk betydelse.

se, då någon arbetsinrättning icke upprätthålles inom landskapet, men med hänvisning till landskapsstyrelsens egen motivering på sidan 2 i framställningen, att förslaget helhet skulle förlora, om stadgandena om arbetsinrättning ej intoges i landskapslagen, har utskottet infört momentet ifråga.

§ 62. Enligt § 27 mom. 3 i gällande landskapslag om fattigvård ankommer det på landskapsstyrelsen att på ansökan bevilja kommun befrielse från skyldigheten att bygga kommunalhem eller anskaffa andel i sådant. Ordet "Länsstyrelsens" i mom. 6 bör därför ändras till "Landskapsstyrelsens."

Följande kapitelrubriker föreslås ändrade:

4 kap. "Om enskild persons ersättningsskyldighet" i stället för "Om ersättning av enskilda."

5 kap. "Om landskapets ersättningsskyldighet" i stället för "Om ersättning av landskapet".

Utgående ifrån att justeringsutskottet inför vissa smärre i språkligt hänseende motiverade ändringar i lagtexten och att stora utskottet jämför texten i lagförslaget med riksdagens svar på regeringens proposition eller den möjligen redan publicerade rikslagen samt vidtager härav möjligen påkallade ändringar, föreslår utskottet värdsammast,

att landstinget ville godkänna lagförslaget, dock sålunda, att nedannämnda lagrum erhålla följande lydelse:

31 §.

Mom. 1 oförändrat.

Mom. 2. Har vård lämnats i sjukhus, sanatorium eller annan inrättning, som äges av staten eller landskapet, eller i sådant av kommun eller kommuner upprätthållet sjukhus, sanatorium eller annan sjukvårdsanstalt, för vars årliga utgifter stats- eller landskapsbidrag utgår, tillkommer kommun ersättning för vårdkostnaderna enligt den för inrättningen fastställda taxan för billigaste tillbudsstående vårdplats för dylik vård.

Mom. 3 p. 4. oförändrade.

43 §.

Mom. 1 oförändrat.

Mom. 2. I punkt 3) avsedd rätt till ersättning tillkommer likväl icke kommun, om vederbörande förut under minst två på varandra följande år erhållit socialhjälp i kommunen och året, innan socialhjälp utgick, varit mantalsskriven i densamma.

Mom. 3 o. 4 oförändrade.

52 §.

Mom. 1 o. 2 oförändrade.

Mom. 3. Vad i lagen angående förmyndarskap stadgats rörande redovisning inför förmyndarnämnden gäller icke socialnämnd i egenskap av förmyndare. Har i 1 mom. nämnd vårdtagare egendom, bör socialnämnden dock föra särskilt konto över värden därav.

60 §.

I anläggningskostnaderna för sådan arbetsinrättning, som av statsrådet prövas av behovet påkallad och vars anläggningsprogram godkänts av statsrådet, deltagar landskapet med hälften av de erforderliga, verkliga kostnaderna enligt grunder, som tillämpas i riket.

Mom. 2 o. 3 oförändrade.

62 §.

Mom. 1-5 oförändrade.

Mom. 6. Landskapsstyrelsens utslag, varigenom kommun befriats från anskaffande av kommunalhem eller del i sådant, är gällande högst två år efter det denna landskapslag trätt i kraft.

Mom. 7 oförändrat.

Kapitelrubrikerna.

4 och 5 kapitlens rubriker ändras i enlighet med ovanstående.

Mariehamn den 20 mars 1956.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson

Jan Erik Eriksson
ordförande.

Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Nils Dahlman, Paul Påvals, Rickard Lindroth och Helge Klingberg.